

Zbierka súdnych rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PAOLO MENGOZZI
prednesené 10. septembra 2015¹

Vec C-215/15

**Vasilka Ivanova Gogova
proti**

Iljovi Dimitrovovi Iljevovi

„Právomoc súdov členského štátu vo veciach rodičovských práv a povinností — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Spor medzi rodičmi týkajúci sa možnosti dieťaťa vycestovať do zahraničia a vydania dokladov totožnosti dieťaťa — Článok 1 ods. 1 — Pojem občianske veci — Článok 2 bod 7 — Pojem rodičovské práva a povinnosti — Článok 12 — Neúčast' žalovaného na konaní — Nespochybnenie právomoci zástupcom žalovaného, ktorého ustanovil súd“

1. V prejednávanej veci sa má Súdny dvor vyjadriť k vecnej pôsobnosti nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000². Táto vec mu umožní spresniť jeho judikatúru týkajúcu sa uplatniteľnosti uvedeného nariadenia na opatrenia, ktoré z pohľadu práva niektorého členského štátu patria do verejného práva.

2. Táto vec najmä poskytne Súdnemu dvoru príležitosť vyjadriť sa k dohode o právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností v prospech súdu členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, upravenej v článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003. Súdny dvor má v prejednanom prípade určiť, či možno vychádzať z toho, že účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní, prijal právomoc tohto súdu v zmysle uvedeného ustanovenia, ak je zastúpený zástupcom, ktorého ustanovil súd a ktorý nespochybnil právomoc tohto súdu. Táto otázka už bola skúmaná v rámci nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach³, ale ešte nebola skúmaná v rámci nariadenia č. 2201/2003.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243.

3 — Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42.

I – Právny rámec

A – Právo Únie

3. Podľa článku 1 nariadenia č. 2201/2003:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na:

- a) ...;
- b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

2. Záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä:

- a) opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom;
- b) opatrovnictva, poručníctva alebo podobných inštitútov;
- c) určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú;
- d) umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa;
- e) opatrení na ochranu dieťaťa týkajúcich sa správy, udržiavania alebo nakladania s majetkom dieťaťa.

3. Toto nariadenie sa nevzťahuje na:

- a) určenie alebo popretie rodičovstva;
- b) rozhodnutia o osvojení, na opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo na vyhlásenie osvojenia za neplatné alebo na jeho zrušenie;
- c) priezvisko a mená dieťaťa;
- d) nadobudnutie plnej právnej spôsobilosti dieťaťa;
- e) vyživovaciu povinnosť;
- f) poručnícky fond („trust“) alebo otázky dedenia;
- g) opatrenia prijaté ako sankcia za trestné činy spáchané deťmi.“

4. Článok 2 bod 7 nariadenia č. 2201/2003 vymedzuje pojem „rodičovské práva a povinnosti“ ako „všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom“.

5. Článok 2 bod 10 nariadenia č. 2201/2003 vymedzuje pojem „právo styku s dieťaťom“ tak, že zahŕňa „najmä právo vziať dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu“.

6. Podľa článku 8 nariadenia č. 2201/2003:

„1. Súdny členský štát má právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“

7. Článok 12 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že „súdny členský štát pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, má právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu

a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.“

8. Článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že „súdny členský štát má takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností aj v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1, ak

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.“

B – Bulharská právna úprava

9. Podľa článku 127a bulharského zákona o rodine (Semejen kodeks, ďalej len „SK“):

„1. O otázkach súvisiacich s vycestovaním dieťaťa do zahraničia a s vydaním dokladov totožnosti potrebných na tento účel rozhodujú rodičia vzájomnou dohodou.

2. Ak rodičia nedospejú k dohode v zmysle odseku 1, o ich spore rozhodne Rajonen säd^[4], v ktorého obvode má dieťa súčasné bydlisko.

3. Súdne konanie sa začína na návrh jedného z rodičov. Súd si vypočuje druhého rodiča, ibaže sa bez závažného dôvodu nezúčastní na konaní. Súd môže vykonať dôkazy aj bez návrhu.

4. Súd môže povoliť predbežný výkon vydaného rozsudku.“

10. Článok 45 ods. 1 zákona o bulharských dokladoch totožnosti (Zakon za bälgarskite lični dokumenti, ďalej len „ZBLD“) stanovuje, že žiadosť o vydanie cestovného pasu pre maloletého podávajú osobne jeho rodičia.

4 — Rajonen säd je súd prvého stupňa.

11. Podľa článku 78 ods. 1 v spojení s článkom 76 bodom 9 ZBLD minister spravodlivosti alebo osoba, ktorú na tento účel splnomocní, môžu zakázať dieťaťu, aby opustilo územie štátu, pokiaľ sa nepredloží písomný súhlas vo forme notárskej zápisnice, ktorým rodičia povolia svojmu dieťaťu vycestovať.

12. Podľa článku 47 bulharského občianskeho súdneho poriadku (Graždanski procesualen kodeks, ďalej len „GPK“):

„1. Ak nemožno zastihnúť žalovaného na adrese uvedenej v spise ani nájsť osobu, ktorá je ochotná prevziať zásielku, doručovateľ vyvesí oznámenie na dvere alebo na poštovú schránku dotknutej osoby; ak k nim nemá prístup, vyvesí oznámenie na vstupné dvere domu alebo na viditeľné miesto v jeho blízkosti. Ak má doručovateľ prístup k poštovej schránke, tiež do nej uloží oznámenie.

2. V predmetnom oznámení sa uvedie, že písomnosť bola uložená v kancelárii súdu, ak doručovanie vykonáva zamestnanec súdu alebo súdny exekútor; že bola uložená na obecnom úrade, ak doručovanie vykonáva zamestnanec obce, a že si ju tam možno vyzdvihnúť v lehote dvoch týždňov odo dňa vyvesenia oznámenia.

3. Ak si žalovaný písomnosti nevyzdvihne, príslušný súd uloží žalobcovi povinnosť, aby mu poskytol informácie o kontaktnej adrese žalovaného, okrem prípadov uvedených v článku 40 ods. 2 a článku 41 ods. 1, v ktorých sa oznámenie založí do spisu. Ak sa uvedená adresa nezhoduje s trvalou alebo súčasnou adresou účastníka konania, príslušný súd nariadi doručenie podľa odsekov 1 a 2 na súčasnú alebo trvalú adresu.

4. Ak doručovateľ zistí, že žalovaný nebýva na uvedenej adrese, príslušný súd uloží žalobcovi povinnosť poskytnúť informácie o jeho kontaktnej adrese bez ohľadu na vyvesenie oznámenia podľa odseku 1.

5. Písomnosť sa považuje za doručенú uplynutím lehoty na jej vyzdvihnutie v kancelárii súdu alebo na obecnom úrade.

6. Ak súd konštatuje riadne doručenie, nariadi, aby sa písomnosť založila do spisu, a ustanoví na náklady žalobcu opatrovníka.“

II – Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

13. Žalobkyňa, ktorá je bulharskou štátnou príslušníčkou, žije v Taliansku, kde niekoľko rokov bývala v spoločnej domácnosti s Iljom Dimitrovom Iljevom, ktorý je tiež bulharským štátnym príslušníkom. Majú spolu dcéru, ktorá sa narodila 2. novembra 2004.

14. Žalobkyňa a pán Iljev žijú oddelene. Žalobkyňa žije so svojou dcérou v Miláne, kde má stále zamestnanie a kde dieťa navštevuje štvrtú triedu základnej školy. Pán Iljev žije tiež v Taliansku, kde má stále zamestnanie. So svojou dcérou sa stretáva každé dva až tri týždne.

15. Dieťa je bulharským štátnym príslušníkom. Bol mu vydaný bulharský cestovný pas, ktorý platil do 5. apríla 2012. Pán Iljev však neposkytol potrebnú súčinnosť na obnovenie platnosti cestovného pasu jeho dcéry.

16. Žalobkyňa preto podala na Rajonen säd v Petriči na základe článku 127a SK návrh, aby tento súd rozhodol spor medzi rodičmi týkajúci sa možnosti ich dcéry vycestovať do zahraničia a vydania dokladov totožnosti potrebných na tento účel, a tak nahradil chýbajúci súhlas otca.

17. Keďže Rajonen säd konštatoval, že podmienky uvedené v článku 47 ods. 6 GPK sú splnené, ustanovil otcovi opatrovníka po tom, čo žalobkyňa zaplatila odmenu opatrovníka, ktorú stanovil Rajonen säd. Opatrovník nespochybnil právomoc bulharského súdu rozhodnúť spor.

18. Rajonen säd v Petriči uznesením z 10. novembra 2014 zamietol návrh ako neprípustný. Vyhlásil, že nemá právomoc, a zastavil konanie. Konštatoval, že vzhľadom na to, že spor sa týka výkonu rodičovských práv a povinností a dieťa má obvyklý pobyt v Taliansku, na základe článku 8 nariadenia č. 2201/2003 patrí výlučná právomoc rozhodnúť tento spor talianskym súdom.

19. Žalobkyňa podala proti uzneseniu Rajonen säd v Petriči z 10. novembra 2014 odvolanie.

20. Okrăžen säd⁵ v Blagoevgrade potvrdil uznesenie Rajonen säd. Tak ako Rajonen säd, Okrăžen säd konštatoval, že spor sa týka rodičovských práv a povinností a že vzhľadom na to, že dieťa má obvyklý pobyt v Taliansku, článok 8 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje právomoc talianskych súdov. Okrem toho spresnil, že dohoda o právomoci upravená v článku 12 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia sa neuplatní, keďže na konaní sa nezúčastnil žalovaný, ale zástupca žalovaného, ktorého ustanovil súd.

21. Žalobkyňa podala proti uzneseniu Okrăžen säd kasačný opravný prostriedok na Vărhoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd). Tento súd sa pýta na uplatniteľnosť nariadenia č. 2201/2003 na spor: pýta sa, či súhlas s vycestovaním dieťaťa do zahraničia a vydanie cestovného pasu spadajú pod výkon rodičovských práv a povinností v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) tohto nariadenia.

22. Vărhoven kasacionen säd uvádza, že sám vydal dve protichodné uznesenia: jedno z 1. decembra 2010, v ktorom rozhodol, že konanie začaté na základe článku 127a SK, podľa ktorého možno podať na súde návrh, aby rozhodol o spore medzi rodičmi týkajúcom sa vycestovania dieťaťa do zahraničia a vydania dokladov totožnosti potrebných na tento účel, nespadá pod pojem rodičovské práva a povinnosti v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, a teda nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia, a druhé z 9. januára 2014, v ktorom rozhodol, že také konanie spadá pod pojem rodičovské práva a povinnosti.

23. Vărhoven kasacionen säd sa tiež pýta, či sa uplatní dohoda o právomoci upravená v článku 12 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, pokiaľ je žalovaný – v prípade, ak nespochybnil právomoc bulharského súdu – zastúpený zástupcom, ktorého ustanovil súd.

24. Vărhoven kasacionen säd preto rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Ide v prípade zákonom stanovenej možnosti občianskoprávneho súdu rozhodnúť v právnej veci, ktorá sa týka sporu medzi rodičmi o vycestovanie ich dieťaťa do zahraničia a vydania dokladu totožnosti a v ktorej rozhodné hmotné právo stanovuje spoločný výkon týchto rodičovských práv a povinností k dieťaťu, o konanie, ktoré sa týka ,nadobúdania, výkonu, prenesenia, obmedzenia alebo odňatia rodičovských práv a povinností, v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 2 bodom 7 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, na ktoré sa uplatní článok 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003?
2. Existujú dôvody na založenie medzinárodnej súdnej právomoci v občianskoprávných sporoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností v prípade, ak sa rozhodnutím nahrádza právna skutočnosť, ktorá je významná pre správne konanie týkajúce sa dieťaťa a rozhodné právo stanovuje, že toto konanie sa má uskutočniť v konkrétnom členskom štáte Európskej únie?

5 — Okrăžen säd je krajský súd.

3. Má sa vychádzať z toho, že došlo k dohode o právomoci podľa článku 12 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 a za podmienok upravených v tomto ustanovení, ak zástupca žalovaného nespochybnil právomoc súdu, tento zástupca však nebol splnomocnený žalovaným, ale ho ustanovil súd, a to z dôvodu ťažkostí s upovedomením žalovaného o tom, že na konaní sa môže zúčastniť osobne alebo prostredníctvom zástupcu, ktorého splnomocní?“

25. Vnútroštátny súd požiadal Súdny dvor, aby uplatnil naliehavé prejudiciálne konanie upravené v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Súdny dvor túto žiadosť 20. mája 2015 zamietol.

26. Uznesením z 3. júla 2015⁶ predseda Súdneho dvora rozhodol, že táto vec sa prejedná v skrátanom konaní upravenom v článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

27. Španielska vláda a Európska komisia predložili písomné pripomienky k prejudiciálnym otázkam. Španielska a česká vláda, ako aj Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní konanom 9. septembra 2015.

III – Posúdenie

28. Svojou prvou a druhou otázkou, ktorými sa treba zaoberať súčasne, sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na vecnú pôsobnosť nariadenia č. 2201/2003. V nasledujúcich bodoch tohto stanoviska sa teda budem venovať uplatniteľnosti uvedeného nariadenia na prejednávanú vec. Potom prejdem k rozboru tretej prejudiciálnej otázky, ktorá sa týka jednej z podmienok dohody o právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností v prospech súdov členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, upravenej v článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003.

A – O prvej a druhej prejudiciálnej otázke

29. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či súhlas s vycestovaním dieťaťa do zahraničia a žiadosť o vydanie cestovného pasu na tento účel spadajú pod pojem rodičovské práva a povinnosti v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) a článku 2 bodu 7 nariadenia č. 2201/2003. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či žaloba, ktorou jeden z rodičov navrhne, aby súd nahradil chýbajúci súhlas druhého rodiča s vycestovaním dieťaťa a s podaním žiadosti o vydanie cestovného pasu, spadá pod pojem občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, pričom vnútroštátny správny orgán má zohľadniť rozhodnutie vnútroštátneho súdu pri vydávaní cestovného pasu dieťaťa.

30. Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že toto nariadenie „sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na:... b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností“. Pridržiajúc sa znenia tohto ustanovenia, ktoré vymedzuje pôsobnosť nariadenia najprv na základe pojmu občianske veci a potom na základe pojmu rodičovské práva a povinnosti, ďalej preskúmam, či súhlas s vycestovaním dieťaťa do zahraničia a žiadosť o vydanie cestovného pasu na tento účel predstavujú „občianske veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, s cieľom overiť, či spadajú pod pojem „rodičovské práva a povinnosti“, ako ho vymedzuje článok 2 bod 7 tohto nariadenia.

⁶ — Uznesenie Ivanova Gogova (C-215/15, EU:C:2015:466).

1. O pojme „občianske veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003

31. Nariadenie č. 2201/2003 nevymedzuje pojem občianske veci v článku 1, ktorý sa týka rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, ani v článku 2, ktorý obsahuje vymedzenie pojmov použitých v tomto nariadení, ani v odôvodneniach tohto nariadenia. Toto nariadenie v článku 1 ods. 3 len vymenúva záležitosti, na ktoré sa nevzťahuje, konkrétne určenie alebo popretie rodičovstva, rozhodnutia o osvojení, opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo vyhlásenie osvojenia za neplatné alebo jeho zrušenie, priezvisko a mená dieťaťa, nadobudnutie plnej právnej spôsobilosti dieťaťa, vyživovacia povinnosť, poručnícky fond („trust“) alebo otázky dedenia a opatrenia prijaté ako sankcia za trestné činy spáchané deťmi.⁷

32. Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vychádza z Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] podpísaného 27. septembra 1968⁸ (ďalej len „Bruselský dohovor z roku 1968“). Článok 1 prvý odsek Bruselského dohovoru z roku 1968 totiž stanovuje, že tento dohovor „sa uplatní v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu“ [*neoficiálny preklad*]. Tak ako nariadenie č. 2201/2003, Bruselský dohovor z roku 1968 vymedzuje občianske a obchodné veci len negatívne,⁹ prostredníctvom výnimiek vymenovaných v jeho článku 1 druhom odseku.¹⁰

33. Je nesporné, že – ako Súdny dvor rozhodol v rozsudku C¹¹ – pojem občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 musí byť predmetom samostatného výkladu, ktorý môže ako jediný zaručiť jednotné uplatňovanie tohto nariadenia a – ako česká vláda poznamenala na pojednávaní – zabezpečiť rovnosť pre všetky deti¹² bez ohľadu na to, či majú bydlisko v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi.

34. V prejednávanej veci žaloba, ktorú prejednáva vnútroštátny súd, smeruje k tomu, aby tento súd nahradil chýbajúci súhlas otca s vycestovaním dieťaťa a s podaním žiadosti o vydanie cestovného pasu. Vydanie cestovného pasu je pritom správnym aktom. Je teda potrebné preskúmať, či spor vo veci samej spadá pod pojem občianske veci, pričom v takom prípade sa naň vzťahuje nariadenie č. 2201/2003, alebo či ho treba vylúčiť z pôsobnosti tohto nariadenia z dôvodu, že patrí medzi správne veci.

35. Podľa môjho názoru spor vo veci samej patrí medzi občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, a to z dôvodov, ktoré uvediem ďalej.

7 — V tejto súvislosti poukazujem na to, že vymedzenie vecnej pôsobnosti na základe pojmu občianske veci bolo – pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa rodičovských práv a povinností – zavedené nariadením č. 2201/2003. Pojem občianske veci sa totiž nenachádza v nariadení Rady (ES) č. 1347/2000 z 29. mája 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností k spoločným deťom manželov (Ú. v. ES L 160, s. 19; Mim. vyd. 19/001, s. 209), ktoré bolo zrušené nariadením č. 2201/2003. Nenachádza sa ani v Dohovore vypracovanom na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach z 28. mája 1998 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 221, s. 2; ďalej len „dohovor Brusel II“), ktorý bol vo vzťahoch medzi členskými štátmi nahradený nariadením č. 1347/2000. Nariadenie č. 1347/2000, ako aj dohovor Brusel II stanovujú, že sa uplatnia na „občianske konania“ týkajúce sa okrem iného rodičovských práv a povinností, a spresňujú, že mimosúdne konania, ktoré sú úradne uznané v členskom štáte, sa považujú za rovnocenné takým konaniam (pozri článok 1 ods. 1 a 2 a odôvodnenie 9 nariadenia č. 1347/2000, ako aj článok 1 dohovoru Brusel II).

8 — Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32.

9 — V tejto súvislosti sa v správe týkajúcej sa Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach podpísaného 27. septembra 1968 v Bruseli, ktorú vypracoval P. Jenard (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 1; ďalej len „Jenardova správa“) uvádza, že výbor expertov, ktorý vypracoval tento dohovor, „nespresnil, čo treba rozumieť pod pojmom ‚občianske a obchodné veci‘, ani nevyriešil kvalifikačný problém určením právneho poriadku, podľa ktorého treba posudzovať obsah tohto výrazu. V tomto smere dodržal metódu, ktorá bola použitá v jestvujúcich dohovoroch“ [*neoficiálny preklad*] (s. 9).

10 — Článok 1 druhý odsek Bruselského dohovoru z roku 1968 vylučuje z pôsobnosti tohto dohovoru po prvé osobný stav a právnu spôsobilosť fyzických osôb, majetkové práva vyplývajúce z manželského zväzku a dedenia zo závetu alebo zo zákona, po druhé konkurz, konania týkajúce sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb a podobné konania, po tretie sociálne zabezpečenie a po štvrté rozhodcovské konanie.

11 — C-435/06, EU:C:2007:714, bod 46.

12 — Pozri odôvodnenie 5 nariadenia č. 2201/2003.

36. V prvom rade poukazujem na to, že tento spor nesúvisí so žiadnou zo záležitostí, ktoré sú podľa článku 1 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 vylúčené z pôsobnosti tohto nariadenia.¹³

37. V druhom rade poznamenávam, že podľa odôvodnenia 10 nariadenia č. 2201/2003 sa toto nariadenie nemá vzťahovať na „verejné opatrenia všeobecnej povahy, na záležitosti vzdelávania alebo zdravia [verejné opatrenia všeobecnej povahy vo veciach vzdelávania alebo zdravia – *neoficiálny preklad*]“.¹⁴ Z toho vyvodzujem, že sa má vzťahovať na iné verejné opatrenia, ako sú verejné opatrenia všeobecnej povahy týkajúce sa vzdelávania alebo zdravia.¹⁵

38. V treťom rade zdôrazňujem, že nariadenie č. 44/2001 v článku 1 ods. 1 stanovuje, že sa „neuplatní... najmä na daňové, colné a *správne veci*“.¹⁶ Táto výnimka bola zavedená v roku 1978 pri pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska k Bruselskému dohovoru z roku 1968¹⁷ s cieľom zohľadniť skutočnosť, že v Spojenom kráľovstve a Írsku prakticky neexistovalo rozlišovanie medzi verejným právom a súkromným právom, ktoré je bežné v právnych poriadkoch pôvodných členských štátov, a teda bolo potrebné spresniť, ktoré veci sa nepovažovali za občianske veci.¹⁸ Na rozdiel od nariadenia č. 44/2001 nariadenie č. 2201/2003 v článku 1 nestanovuje, že sa neuplatní na správne veci. Nariadenie č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 pritom bolo prijaté po nariadení č. 44/2001 z 22. decembra 2000 a najmä po tom, čo bola v roku 1978 do Bruselského dohovoru z roku 1968 doplnená výnimka týkajúca sa správnych vecí. Ak by teda bolo zámerom normotvorcu vylúčiť správne veci z pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003, domnievam sa, že by to výslovne stanovil.

39. V štvrtom rade aj za predpokladu, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 by sa mal vykladať tak, že vylučuje z pôsobnosti tohto nariadenia správne veci, také vylúčenie by sa podľa môjho názoru nemohlo týkať všetkých správnych vecí: týkalo by sa len uplatnenia výsad verejnej moci.

13 — Pozri bod 3 tohto stanoviska.

14 — Poukazujem na to, že odôvodnenie 10 nariadenia č. 2201/2003 je zhodné s článkom 4 písm. h) Haagskeho dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, uzavretého 19. októbra 1996 (Ú. v. EÚ L 151, 2008, s. 39; ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1996“). Podľa článku 4 písm. h) Haagskeho dohovoru z roku 1996 sa tento dohovor nevzťahuje „na verejné opatrenia všeobecnej povahy vo veciach vzdelávania alebo zdravia“. V tejto súvislosti sa v dôvodovej správe Paula Lagardea k Haagskemu dohovoru z roku 1996 (dostupnej na internetovej stránke Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného na nasledujúcej adrese: http://www.hcch.net/index_fr.php) uvádza, že sem patria napríklad opatrenia, „ktoré stanovujú povinnú školskú dochádzku alebo povinné očkovanie“.

15 — Pozri rozsudky C (C-435/06, EU:C:2007:714, bod 52) a A (C-523/07, EU:C:2009:225, bod 28).

16 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Poznamenávam, že nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 351, s. 1), ktorým sa zrušuje nariadenie č. 44/2001, v článku 1 ods. 1 druhej vete stanovuje, že sa „neuplatňuje... najmä na daňové, colné a správne veci ani na zodpovednosť štátu za úkony a opomenutia pri výkone štátnej moci (*acta iure imperii*)“. V tomto ustanovení nariadenia č. 1215/2012 je prebratá judikatúra, ku ktorej sa vrátim neskôr.

17 — Dohovor o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska k Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, ako aj k protokolu týkajúceho sa jeho výkladu Súdny dvorom [*neoficiálny preklad*], podpísaný 9. októbra 1978 (Ú. v. ES L 304, s. 1). Pozri článok 3 tohto dohovoru.

18 — V tejto súvislosti sa v správe týkajúcej sa Dohovoru o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska k Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, ako aj k protokolu týkajúceho sa jeho výkladu Súdny dvorom, podpísaného 9. októbra 1978, ktorú vypracoval profesor Dr. P. Schlosser (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 71), uvádza, že „právne poriadky pôvodných členských štátov uznávajú rozlišovanie medzi občianskymi a obchodnými vecami na jednej strane a vecami týkajúcimi sa verejného práva na druhej strane. Napriek výrazným rozdielom toto rozlišovanie vychádza vo všeobecnosti z podobných kritérií... Preto tvorcovia pôvodného znenia dohovoru a Jenardova správa nešpecifikovali občianske a obchodné veci... V Spojenom kráľovstve a v Írsku však prakticky neexistuje rozlišovanie medzi verejným právom a súkromným právom, ktoré je bežné v právnych poriadkoch pôvodných členských štátov. Problémy súvisiace s prispôbením právnej úpravy teda nebolo možné vyriešiť len odkazom na kvalifikačné zásady. Vzhľadom na rozsudok [LTU, 29/76, EU:C:1976:137, bod 3], ktorý bol vydaný počas záverečnej fázy rokovaní a v ktorom sa rozhodlo v prospech výkladu, ktorý nevychádza z ‚rozhodného‘ vnútroštátneho práva, skupina v článku 1 ods. 1 len stanovila, že daňové, colné a [správne] veci nepatria medzi občianske a obchodné veci v zmysle dohovoru“ [*neoficiálny preklad*] (bod 23).

40. V súvislosti s nariadením č. 44/2001¹⁹ totiž Súdny dvor rozhodol, že na určenie, či spor patrí medzi občianske veci v zmysle nariadenia č. 44/2001, je potrebné preskúmať povahu právneho vzťahu medzi účastníkmi sporu a predmet sporu. Z toho vyvodil, že hoci niektoré spory medzi orgánom verejnej moci a osobou súkromného práva môžu spadať pod uvedený pojem, neplatí to v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci.²⁰

41. Zastávam pritom názor, že pojem občianske veci v zmysle nariadenia č. 2201/2003 nemožno vykladať užšie ako pojem občianske veci v zmysle nariadenia č. 44/2001, keďže nariadenie č. 2201/2003 – na rozdiel od nariadenia č. 44/2001 – výslovne nestanovuje, že do jeho pôsobnosti nepatria správne veci. V dôsledku toho za predpokladu, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že toto nariadenie sa neuplatní na správne veci, na to, aby bol spor vylúčený z pojmu občianske veci, by nestačilo, že ide o spor medzi orgánom verejnej moci a osobou súkromného práva: bolo by tiež potrebné, aby tento verejný orgán vykonával verejnú moc.

42. Ako som uviedol, na určenie, či spor patrí medzi občianske veci v zmysle nariadenia č. 44/2001, je potrebné vziať do úvahy dve kritériá: jednak povahu právneho vzťahu medzi účastníkmi sporu (ak ide o čisto súkromnoprávny vzťah, spor patrí medzi občianske veci) a jednak predmet sporu (ak predmetom sporu nie je uplatnenie verejnej moci, spor patrí medzi občianske veci).

43. Čo sa týka po prvé povahy právneho vzťahu medzi účastníkmi sporu, Súdny dvor ju posudzuje vzhľadom na to, či majú účastníci sporu postavenie orgánov verejnej moci alebo súkromných osôb, ako aj vzhľadom na základ žaloby a podmienky jej podania.²¹

44. Spor, v ktorom sú oboma účastníkmi jednotlivci, je teda nevyhnutne čisto súkromnoprávnym vzťahom. Súdny dvor v rozsudku Henkel konštatoval, že medzi občianske veci patrí žaloba, ktorou sa združenie spotrebiteľov domáha vydania rozhodnutia, ktorým súd zakáže podnikateľovi používať nekalé zmluvné podmienky. Súdny dvor najmä poznamenal, že „združenie na ochranu spotrebiteľov[, o aké ide v prejednávanej veci,] má charakter súkromnoprávneho subjektu“.²² V rozsudku Frahuil Súdny dvor rovnako rozhodol, že medzi občianske veci patrí žaloba, ktorou sa podnik, ktorý sa voči colnému orgánu zaručil za zaplatenie cla prepravcom, domáha náhrady súm vyplatených dovozcovi: účastníkmi sporu boli dve osoby súkromného práva.²³ V rozsudku flyLAL-Lithuanian Airlines Súdny dvor dospel k záveru, že medzi občianske veci patrila žaloba o náhradu škody, ktorú podal litovský letecký dopravca proti subjektu, ktorý spravoval lotyšské letisko, a proti lotyšskému leteckému dopravcovi a ktorou sa domáhal náhrady škody spôsobenej údajným porušením práva hospodárskej

19 — Súdny dvor zriedkakedy rozhodoval o pojme občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. V rozsudkoch C (C-435/06, EU:C:2007:714, bod 51), A (C-523/07, EU:C:2009:225, bod 27) a C. (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 60) rozhodol, že pojem občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 sa musí vykladať v tom zmysle, že môže zahŕňať aj opatrenia, ktoré z pohľadu práva niektorého členského štátu patria do verejného práva. Všetky tieto tri rozsudky sa však týkali rozhodnutia o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, či už ide o rozhodnutie obecných orgánov sociálnej ochrany o umiestnení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti (rozsudky C, C-435/06, EU:C:2007:714, a A, C-523/07, EU:C:2009:225) alebo rozhodnutie súdu o umiestnení dieťaťa do uzavretého zariadenia terapeutickú a výchovnej starostlivosti (rozsudok C., C-92/12 PPU, EU:C:2012:255). Článok 1 ods. 2 písm. d) nariadenia č. 2201/2003 pritom výslovne stanovuje, že toto nariadenie sa uplatňuje na „umiestnení[e] dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa“. Z týchto troch rozsudkov teda nemožno vyvodiť, že nariadenie č. 2201/2003 sa uplatňuje na všetky správne veci bez ohľadu na to, o aké veci konkrétne ide. Z tohto dôvodu považujem za dôležité preskúmať judikatúru týkajúcu sa pojmu občianske veci v zmysle nariadenia č. 44/2001.

20 — Rozsudky LTU (29/76, EU:C:1976:137, bod 4), Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, body 8 a 14), Rich (C-190/89, EU:C:1991:319, bod 26), Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, bod 20), Henkel (C-167/00, EU:C:2002:555, bod 26), Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, body 29 a 30), Préservatrice foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, body 21 a 22), Frahuil (C-265/02, EU:C:2004:77, bod 20), Lechouritou a i. (C-292/05, EU:C:2007:102, body 30 a 31), Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, body 42 až 44), Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, bod 39), Sapir a i. (C-645/11, EU:C:2013:228, body 32 a 33), Sunico a i. (C-49/12, EU:C:2013:545, body 33 a 34) a flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, body 26 a 30).

21 — Rozsudky Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, bod 31), Préservatrice foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, bod 23), Frahuil (C-265/02, EU:C:2004:77, bod 20), Sapir a i. (C-645/11, EU:C:2013:228, bod 34), Sunico a i. (C-49/12, EU:C:2013:545, bod 35) a návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Sunico a i. (C-49/12, EU:C:2013:231, bod 41).

22 — C-167/00, EU:C:2002:555, bod 30.

23 — C-265/02, EU:C:2004:77, bod 21.

súťaže. Súdny dvor poukázal okrem iného na to, že hoci Lotyšská republika bola väčšinovým alebo jediným akcionárom žalovaných, nebola účastníkom sporu, a že žalobca sa sťažoval na príliš vysoké poplatky za využívanie letiskových zariadení, teda na úkon žalovaných ako hospodárskych subjektov, ktorý nezahŕňa výkon výsad verejnej moci.²⁴

45. Ak je jedným z účastníkov sporu orgán verejnej moci, neznamená to, že len z tohto dôvodu sa na spor nevzťahuje nariadenie č. 44/2001: toto nariadenie sa neuplatní len vtedy, ak tento verejný orgán využije v rámci sporu výsady verejnej moci. V rozsudku *Sunico a i.* Súdny dvor rozhodol, že žaloba o vymożenie daňovej pohľadávky, ktorú podala britská daňová správa, patrila medzi občianske veci, lebo žalobkyňa síce bola orgánom verejnej moci, ale konala len na základe britskej právnej úpravy zodpovednosti za škodu.²⁵ V rozsudku *Sapir a i.* Súdny dvor rovnako rozhodol, že žaloba o odškodnenie osôb poškodených nacistickým režimom podaná proti spolkovej krajine Berlín patrila medzi občianske veci. Spolková krajina Berlín totiž bola žalovaná ako vlastník nehnuteľností zaťažených reštitučnými nárokmi a mala rovnakú povinnosť odškodnenia ako súkromný vlastník.²⁶

46. Pokiaľ ide po druhé o predmet sporu, spor nepatrí medzi občianske veci, ak je jeho predmetom uplatnenie verejnej moci, teda ak žaloba priamo vyplýva z výkonu verejnej moci.²⁷

47. Súdny dvor v rozsudku *Lechouritou a i.* konštatoval, že predmetom žaloby, ktorou sa grécki štátni príslušníci domáhajú od Nemecka náhrady škody spôsobenej masakrom civilného obyvateľstva, ktorý spáchali vojaci nemeckých ozbrojených síl v roku 1943, je uplatnenie verejnej moci.²⁸ Naproti tomu v rozsudku *Apostolides* konštatoval, že predmetom žaloby, ktorou sa jednotlivec, ktorý je vlastníkom nehnuteľnosti na Cypre, ktorú musel opustiť pri invázii tureckej armády na tento ostrov v roku 1974, domáha od jednotlivca, ktorý nadobudol túto nehnuteľnosť, aby mu okamžite umožnil voľné nakladanie s ňou, nie je uplatnenie verejnej moci.²⁹ Ak Súdny dvor použil v týchto dvoch rozsudkoch opačné riešenie, domnievam sa, že je to tak preto, lebo v rozsudku *Lechouritou a i.* bola predmetom žaloby náhrada škody spôsobenej priamo úkonom verejnej moci (masaker civilného obyvateľstva), zatiaľ čo v rozsudku *Apostolides* bola predmetom žaloby držba nehnuteľnosti nadobudnutej v dôsledku úkonu verejnej moci (invázia ozbrojených síl), teda súvislosť medzi žalobou a úkonom verejnej moci bola len nepriama.

48. Ako už bolo uvedené³⁰, judikatúru týkajúcu sa pojmu občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 možno uplatniť aj na pojem občianske veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003.

49. V prejednávacom prípade sú účastníkmi sporu, ktorý prejednáva vnútroštátny súd, dvaja jednotlivci, a to rodičia dieťaťa. Je zjavné, že matka nemôže uplatniť voči otcovi akúkoľvek výsadu, ktorá by prekračovala rámec všeobecných predpisov. Právny vzťah medzi účastníkmi sporu je teda čisto súkromnoprávny.

24 — C-302/13, EU:C:2014:2319, body 28, 29 a 37.

25 — C-49/12, EU:C:2013:545, body 37 až 40.

26 — C-645/11, EU:C:2013:228, body 35 a 36. Pozri tiež rozsudky *Sonntag* (C-172/91, EU:C:1993:144, bod 22), *Baten* (C-271/00, EU:C:2002:656, body 31 až 37) a *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282, body 30 až 36).

27 — Pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci *Sunico a i.* (C-49/12, EU:C:2013:231, bod 46): „Iba pokiaľ má uplatňovaný nárok svoj pôvod vo výkone verejnej moci, nejde o občianske alebo obchodné veci. Pritom však nepostačuje akákoľvek súvislosť s výkonom verejnej moci. Naopak, ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, je rozhodujúce, aby z verejnej moci vychádzalo konkrétne konanie spôsobujúce vznik nároku.“

28 — C-292/05, EU:C:2007:102, body 37 a 38. Pozri tiež rozsudok *LTU* (29/76, EU:C:1976:137, bod 4).

29 — C-420/07, EU:C:2009:271, bod 45.

30 — Pozri bod 41 tohto stanoviska.

50. Okrem toho zdôrazňujem, že žaloba podaná matkou smeruje k tomu, aby súd nahradil chýbajúci súhlas otca s podaním žiadosti o vydanie cestovného pasu pre dieťa. Predmetom sporu nie je uplatnenie verejnej moci, keďže sa nenavrhuje, aby súd vydal tento cestovný pas, ale aby nahradil chýbajúci súhlas otca. Jeho predmetom je spor rodičov, pričom matka chce, aby dieťa išlo navštíviť svoju rodinu do Bulharska, a otec s tým nesúhlasí alebo aspoň neprijal potrebné kroky na tento účel. Predmet sporu je teda čisto súkromnoprávny.

2. O pojme „rodičovské práva a povinnosti“ v zmysle článku 2 bodu 7 nariadenia č. 2201/2003

51. Článok 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že občianske veci, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností, na ktoré sa uplatňuje toto nariadenie, sa môžu týkať najmä práva styku s dieťaťom. Článok 2 bod 10 nariadenia č. 2201/2003 vymedzuje pojem právo styku s dieťaťom tak, že zahŕňa najmä právo vziať dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu.

52. Ak pritom rodič vezme dieťa na prázdniny k jeho rodine, a to aj do iného členského štátu (keďže v článku 2 bode 10 sa hovorí len o „in[om] miest[e], ako je miesto jeho obvyklého pobytu“), a podá žiadosť o vydanie cestovného pasu na tento účel, podľa môjho názoru to úplne zodpovedá definícii pojmu právo styku s dieťaťom.

53. Vnútroštátnemu súdu teda treba odpovedať tak, že žaloba, ktorou sa jeden z rodičov domáha, aby súd nahradil chýbajúci súhlas druhého rodiča s vycestovaním dieťaťa a s podaním žiadosti o vydanie cestovného pasu, patrí medzi občianske veci, ktoré sa vzťahujú na rodičovské práva a povinnosti, v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) a článku 2 bodov 7 a 10 nariadenia č. 2201/2003.

B – O tretej prejudiciálnej otázke

54. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či možno vychádzať z toho, že účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní, prijal právomoc súdu v zmysle článku 12 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, ak ho zastupuje zástupca, ktorého ustanovil súd a ktorý nespochybnil právomoc súdu.

55. Skôr než preskúmam tretiu otázku, chcel by som uviesť niekoľko poznámok týkajúcich sa rozdelenia právomocí vo veciach rodičovských práv a povinností, ktoré stanovuje nariadenie č. 2201/2003.

56. Článok 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 priznáva právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností súdom členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt v čase začatia konania. Článok 8 ods. 2 tohto nariadenia však stanovuje, že „odsek 1 sa uplatňuje“ okrem iného „s výhradou“ článku 12. Článok 12 ods. 1 priznáva právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností súdom členského štátu, ktoré vykonávajú právomoc podľa článku 3³¹ na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva³², zatiaľ čo článok 12 ods. 3 stanovuje, že právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností majú súdy členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že je štátnym príslušníkom tohto štátu.

31 — Článok 3 nariadenia č. 2201/2003 sa týka všeobecnej právomoci vo veciach rozvodu, rozluky a anulovania manželstva.

32 — Na zjednodušenie budem ďalej v tomto stanovisku používať pojmy návrh na rozvod alebo konanie o rozvode, pričom tieto výrazy treba chápať ako návrh na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva alebo ako konanie o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva.

57. Právomoc súdov členského štátu, ktoré vykonávajú právomoc na základe návrhu na rozvod, alebo právomoc súdov členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, stanovené v článku 12 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003, sú teda súbežnými právomocami vo vzťahu k právomoci súdov členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa.³³

58. Domnievam sa, že s cieľom poskytnúť užitočnú odpoveď vnútroštátnemu súdu treba tretiu otázku preformulovať³⁴ tak, aby bola preskúmaná so zreteľom na článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, a nie so zreteľom na odsek 1 tohto článku. V nasledujúcich bodoch tohto stanoviska vysvetlím, prečo je také preformulovanie potrebné, a potom preskúmam samotnú otázku, teda otázku, či možno vychádzať z toho, že účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní, ale zastupuje ho zástupca, ktorého ustanovil súd a ktorý nespochybnil právomoc súdu, prijal právomoc tohto súdu v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003.

1. O uplatniteľnosti článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003

59. Zastávam názor, že článok 12 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 nemožno uplatniť na prejednávanú vec. Ako totiž bolo uvedené, toto ustanovenie priznáva právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností súdu členského štátu, ktorý má na základe článku 3 právomoc rozhodnúť o návrhu na rozvod. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa však uvádza len to, že pani Gogova a pán Iljev žili v spoločnej domácnosti, čo vyvoláva dojem, že nikdy neboli zosobášení. V dôsledku toho sa toto ustanovenie neuplatní na spor vo veci samej.

60. Právomoc bulharských súdov treba naopak preskúmať z hľadiska článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, ktorý navyše stanovuje tú istú podmienku ako článok 12 ods. 1, a to prijatie právomoci konajúceho súdu. V tomto ustanovení sa uvádza, že súdy členského štátu majú „právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností... v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1“, ak po prvé dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu „najmä na základe skutočnosti, že... dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu“, po druhé všetci účastníci konania prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom a táto právomoc je v najlepšom záujme dieťaťa.³⁵ Zo spisu pritom vyplýva, že dieťa je bulharským štátnym príslušníkom: prvá podmienka dohody o právomoci, ktorú upravuje článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, je splnená.

61. Poznámam, že v rozsudku L Súdny dvor rozhodol, že dohodu o právomoci podľa článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 vo veci rodičovských práv a povinností možno uplatniť bez toho, aby konanie v tejto veci muselo súvisieť s iným konaním, ktoré už prebieha pred súdom, v prospech ktorého má byť právomoc dohodnutá.³⁶ Je teda nepodstatné, že na bulharských súdoch sa nevedie nijaké konanie o návrhu na rozvod: taká skutočnosť nebráni uplatniteľnosti článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003.³⁷

33 — Pozri v tejto súvislosti GALLANT, E.: *Règlement Bruxelles II bis (matières matrimoniales et responsabilité parentale)*, bod 138. In: *Répertoire Dalloz de droit international*; CORNELOUP, S.: *Les règles de compétence relatives à la responsabilité parentale*, body 8 a 11. In: *Le nouveau droit communautaire du divorce et de la responsabilité parentale*. Dalloz, 2005, a JOUBERT, N.: *Autorité parentale – Conflits de juridictions*, bod 31. In: *Jurisclasseur Droit international*, zväzok 549-20.

34 — Rozsudok Abcur (C-544/13 a C-545/13, EU:C:2015:481, bod 33).

35 — Poznámam, že možnosť účastníkov sporu obrátiť sa na súdy členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, neexistovala v nariadení č. 1347/2000 ani v Haagskom dohovore z roku 1996: bola zavedená nariadením č. 2201/2003.

36 — C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 45.

37 — Skôr než sa Súdny dvor vyjadril k tejto otázke v rozsudku L, už citovanom v predchádzajúcej poznámke pod čiarou tohto stanoviska, bola otázka, či sa dohoda o právomoci upravená v článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 uplatní v prípade, ak sa na danom súde nevedie nijaké konanie, predmetom diskusií. Pozri v tejto súvislosti GALLANT, E.: *Responsabilité parentale et protection des enfants en droit international privé*. Defrénois, 2004, bod 226. Pozri tiež CORNELOUP, S.: *Les règles de compétence relatives à la responsabilité parentale*, poznámku pod čiarou 39. In: *Le nouveau droit communautaire du divorce et de la responsabilité parentale*. Dalloz, 2005.

62. Tretia prejudiciálna otázka je teda naďalej relevantná. Podľa článku 12 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2201/2003 totiž dohoda o právomoci podlieha tej istej podmienke, a to že túto právomoc výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom prijali „manželia a nositelia rodičovských práv a povinností“ (odsek 1) alebo „všetci účastníci konania“ (odsek 3). Na poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu stačí preskúmať otázku, či treba vychádzať z toho, že účastník konania, ktorý sa nezúčastnil na konaní a je zastúpený zástupcom, ktorého ustanovil súd a ktorý nespochybnil právomoc tohto súdu, súhlasil s jeho právomocou, so zreteľom na odsek 3, a nie so zreteľom na odsek 1.

2. O výslovnom alebo jednoznačnom prijatí právomoci

63. Domnievam sa, že nemožno vychádzať z toho, že žalovaný, ktorý sa nezúčastnil na konaní, prijal právomoc konajúceho súdu v zmysle článku 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, len preto, lebo tento súd, ktorému sa nepodarilo doručiť žalovanému písomnosť, ktorou sa začalo konanie, mu ustanovil *ex officio* zástupcu, aby ho zastupoval, a tento zástupca predložil vyjadrenie vo veci samej bez toho, aby namietal nedostatok právomoci súdu.

a) O slobodnej voľbe účastníkov konania ako základe dohody o právomoci

64. Poukazujem na to, že zámerom normotvorcu Únie bolo umožniť účastníkom sporu vybrať si členský štát, ktorého súdy budú mať právomoc rozhodnúť o rodičovských právach a povinnostiach. Článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 im totiž dovoľuje odkloniť sa od právomoci súdov členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa v prospech súdov členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu. Zámerom normotvorcu Únie teda bolo zdôrazniť autonómiu účastníkov sporu tak, že im ponúkol možnosť voľby, ktorá je síce podriadená podmienke, aby dieťa malo podstatnú väzbu vo vzťahu k členskému štátu, ktorého súdy si títo účastníci vyberú³⁸, ale napriek tomu to je možnosť voľby. Vyplýva to z dôvodovej správy k návrhu nariadenia predloženého Komisiou, podľa ktorej článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 „má za cieľ podporiť dohodu medzi účastníkmi sporu, aj keď len o tom, na ktoré súdy sa obrátia, a zároveň poskytnúť nositeľom rodičovských práv a povinností určitú voľnosť“³⁹.

65. Keďže je však právomoc konajúceho súdu založená na vôli účastníkov sporu, treba sa ubezpečiť, či s touto právomocou skutočne súhlasili obaja účastníci.⁴⁰ Zámer normotvorcu, teda zdôraznenie autonómie účastníkov sporu, svedčí v prospech doslovného výkladu prijatia právomoci konajúceho súdu „výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom“.⁴¹

38 — Pozri v tejto súvislosti GALLANT, E.: *Responsabilité parentale et protection des enfants en droit international privé*. Defrénois, 2004, bod 227.

39 — Dôvodová správa k návrhu nariadenia Rady o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie č. 1347/2000 a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 44/2001, pokiaľ ide o otázky výživného [KOM(2002) 222 v konečnom znení/2].

40 — Najmä vzhľadom na to, že mechanizmus založený na vôli účastníkov sporu je v medzinárodnom súkromnom rodinnom práve zriedkavý. Pozri v tejto súvislosti PATAUT, É.: Article 12, bod 45. In: MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (eds.): *European Commentaries on Private International Law – Brussels II Regulation*. Sellier European Law Publishers, 2012.

41 — V prospech doslovného výkladu pozri rozsudok E. (C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 48): „vzhľadom na to, že uvedený článok 12 ods. 3 umožňuje nositeľom rodičovských práv a povinností obrátiť sa na základe spoločnej dohody a za určitých ďalších podmienok na súd vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, na posúdenie ktorých v zásade nemá právomoc, nemalo by sa predpokladať, že takáto dohoda pretrváva vo všetkých prípadoch nad rámec trvania začatého konania, a to aj pokiaľ ide o ostatné veci, ktoré môžu byť nastolené neskôr“.

66. Zdôrazňujem, že článok 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že právomoc súdov členského štátu, ktorý si zvolili účastníci sporu, musí byť „v najlepšom záujme dieťaťa“. Domnievam sa, že toto spresnenie treba vzhľadom na kľúčové postavenie najlepšieho záujmu dieťaťa v systéme právomocí stanovenom nariadením č. 2201/2003⁴² chápať ako skutočnú povinnosť konajúceho súdu ubezpečiť sa, či účastníci sporu nevyužili svoju voľnú úvahu na úkor najlepšieho záujmu dieťaťa.⁴³ Taká povinnosť potvrdzuje požiadavku doslovného výkladu prijatia právomoci súdov, ktoré konajú na základe článku 12 ods. 3.

67. Zastávam pritom názor, že ak by sa vychádzalo z toho, že žalovaný prijal právomoc bulharských súdov, hoci sa nepodarilo doručiť mu písomnosť, ktorou sa začalo konanie, z dôvodu, že zástupca, ktorého ustanovil súd, nespochybnil právomoc tohto súdu, nezodpovedalo by to požiadavke doslovného výkladu podmienky prijatia stanovenej v článku 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003.

68. Veľmi ma prekvapuje, že bulharský súd ustanovil zástupcu, aby zastupoval žalovaného, hoci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že otec sa so svojou dcérou stretáva každé dva až tri týždne. Konštatujem, že podľa článku 47 ods. 4 GPK⁴⁴ v prípade, ak konajúci súd zistí, že žalovaný nebýva na uvedenej adrese, „uloží žalobcovi povinnosť poskytnúť informácie“ o adrese žalovaného. Zdá sa prinajmenšom zvláštne, že matka pravidelne odovzdáva dieťa jeho otcovi, ale nepozná adresu otca. Poukazujem na to, že článok 18 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že súd preruší konanie dovtedy, kým sa nepreukáže, že odporca mal možnosť prevziať písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo „sa na tento účel prijali všetky potrebné kroky“.⁴⁵

69. Nevie si predstaviť, ako možno vychádzať z toho, že žalovaný súhlasil s právomocou súdov členského štátu, ak nevie o tom, že sa začalo konanie proti nemu.⁴⁶ Tiež pochybujem o tom, či zástupca, ktorého ustanovil súd, môže platne súhlasiť s právomocou tohto súdu, pokiaľ vôbec nie je v kontakte so žalovaným, a teda nemá k dispozícii informácie, ktoré by mu umožnili posúdiť právomoc konajúceho súdu.⁴⁷

42 — Pozri odôvodnenie 12 nariadenia č. 2201/2003, v ktorom sa uvádza, že „kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti“. Pozri tiež článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, ktorý stanovuje, že súdy členského štátu, ktoré majú právomoc podľa tohto nariadenia, sa môžu zrieknuť svojej právomoci v prospech súdu členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa „osobitnú väzbu“, „a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa“. Pozri napokon rozsudok L (C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 49) a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci A (C-184/14, EU:C:2015:244, poznámku pod čiarou 13).

43 — Pozri rozsudok E. (C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 47): „ak bolo na súde začaté konanie podľa článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, najlepší záujem dieťaťa možno zachovať iba tak, že v každom jednotlivom prípade sa preskúma otázka, či dohoda o zamýšľanej právomoci je v súlade s týmto najlepším záujmom“.

44 — Pozri bod 12 tohto stanoviska.

45 — Pozri analogicky rozsudok G (C-292/10, EU:C:2012:142, body 53 až 55).

46 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Hendrikman a Feyen (C-78/95, EU:C:1996:380, bod 18): „žalovaný, ktorý nevie o tom, že sa proti nemu začalo konanie v konaní pred súdom, ktorý začal konať vo veci ako prvý, zastupuje advokát, ktorého žalovaný nespĺnomocnil, sa vôbec nemôže brániť“.

47 — Pozri rozsudok A (C-112/13, EU:C:2014:2195), ku ktorému sa vrátim neskôr, najmä jeho bod 55: „nepřítomný žalovaný, ktorý si nie je vedomý toho, že voči nemu bola podaná žaloba a že mu bol ustanovený opatrovník, nemôže tomuto opatrovníkovi poskytnúť všetky nevyhnutné informácie na posúdenie medzinárodnej právomoci súdu, na ktorý bola žaloba podaná, a umožniť mu účinné spochybnenie tejto právomoci alebo jej potvrdenie so znalosťou vecí“.

b) O spravodlivom vyvážení práva na obranu s právom žalobcu na účinný prostriedok nápravy pred súdom

70. Poukazujem na to, že Súdny dvor v rámci výkladu článku 24 prvej vety nariadenia č. 44/2001, ktorá stanovuje, že „okrem právomoci založenej na iných ustanoveniach tohto nariadenia má právomoc súd členského štátu vtedy, ak sa žalovaný zúčastní konania“, v nedávnom rozsudku A rozhodol, že účasť opatrovníka, ktorého rakúsky súd ustanovil žalovanému, ktorý bol neprítomný, na konaní sa nerovnála účasti žalovaného na konaní v zmysle tohto článku 24, teda že nezakladala právomoc konajúceho súdu.⁴⁸

71. Článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 treba podľa môjho názoru vykladať rovnakým spôsobom ako článok 24 prvú vetu nariadenia č. 44/2001.

72. Po prvé totiž článok 24 prvá veta nariadenia č. 44/2001 – tak ako článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 – stanovuje právomoc založenú na dobrovoľnej voľbe účastníkov sporu.⁴⁹

73. Po druhé Súdny dvor v rozsudku A vyvážil právo na obranu s právom žalobcu na účinný prostriedok nápravy pred súdom stanoveným v článku 47 Charty základných práv Európskej únie.⁵⁰ Poukázal na to, že bydlisko žalovaného síce nebolo známe, čo žalobcom znemožnilo určenie súdu, ktorý má právomoc, a výkon ich práva na účinný prostriedok nápravy. Vo svojich ďalších úvahách však Súdny dvor zdôraznil, že ak by sa malo vychádzať z toho, že účasť opatrovníka na konaní sa rovná účasti žalovaného na konaní v zmysle článku 24 prvej vety nariadenia č. 44/2001, žalovaný by sa už nepovažoval za nezúčastneného na konaní. Už by sa nepovažoval za nezúčastneného na konaní v zmysle článku 24 tohto nariadenia, ale ani v zmysle jeho článku 34 bodu 2, ktorý stanovuje, že rozsudok sa neuzná v prípade, ak sa žalovanému nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie. Žalovaný by sa teda nemohol odvolávať na článok 34 bod 2 s cieľom namietať proti uznaniu rozsudku. Súdny dvor dospel k záveru, že taký výklad článku 24 nariadenia č. 44/2001 nemožno považovať za výklad, ktorý zavádza spravodlivú rovnováhu medzi právom žalobcu na účinný prostriedok nápravy pred súdom a právom na obranu.⁵¹

74. V prejednávacom prípade pritom poukazujem na to, že právomoc súdov členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa podstatnú väzbu, stanovená v článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, je súbežnou právomocou vo vzťahu k právomoci súdov členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa, ktorá je stanovená v článku 8 ods. 1 tohto nariadenia. Ak by sa teda bulharské súdy v prejednávacom prípade domnievali, že nemajú právomoc z dôvodu, že otec neprijal ich právomoc, matka by sa mohla obrátiť na talianske súdy: nedošlo by k odopretiu spravodlivosti.

75. Okrem toho zdôrazňujem, že ak by sa bulharské súdy domnievali, že majú právomoc na základe článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, otec by nemal možnosť podať opravný prostriedok.

48 — C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 61.

49 — Tamže, bod 54, v ktorom Súdny dvor poukázal na to, že „implicitná voľba právomoci podľa článku 24 prvej vety nariadenia č. 44/2001 je založená na dobrovoľnej voľbe účastníkov sporu týkajúcej sa tejto právomoci“. Je pravda, že právomoc stanovená v článku 24 nariadenia č. 44/2001 je založená len na voľbe účastníkov sporu, zatiaľ čo právomoc stanovená v článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 spočíva nielen na voľbe účastníkov sporu, ale aj na podstatnej väzbe dieťaťa vo vzťahu k členskému štátu, ktorého súdy si účastníci sporu zvolili.

50 — Tamže, bod 58.

51 — Rozsudok A (C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 60): „táto možnosť podania opravného prostriedku na základe článku 34 bodu 2... nariadenia [č. 44/2001] však predpokladá..., že rozhodnutie bolo vydané v neprítomnosti žalovaného a že procesné úkony vykonané zástupcom v spore či opatrovníkom ustanoveným žalovanému z dôvodu neprítomnosti sa nerovnajú účasti takéhoto žalovaného na konaní pred súdom v zmysle tohto nariadenia. Procesné úkony opatrovníka ustanoveného žalovanému z dôvodu neprítomnosti na základe [vnútroštátneho práva] majú naopak v danom prípade za následok, že z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy musí byť A považovaný za osobu, ktorá sa zúčastnila na konaní pred súdom, na ktorý bola žaloba podaná“. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci A (C-112/13, EU:C:2014:207, bod 50): „žalovaný, to znamená A, nebude viac môcť namietať právomoc rakúskych súdov, pokiaľ sa dospeje k názoru, že opatrovník sa zúčastňuje konania v zmysle článku 24 nariadenia č. 44/2001“.

76. Článok 41 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 totiž stanovuje, že rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva a je vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby jeho vyhlásenia za vykonateľný a bez možnosti namietať proti jeho uznaniu, ak bol rozsudok osvedčený v členskom štáte pôvodu. Podľa článku 41 ods. 2 písm. a) je pritom doručenie písomnosti, ktorou sa začalo konanie, žalovanému jednou z podmienok vydania tohto osvedčenia. Ak by sa však vychádzalo z toho, že žalovaný prijal právomoc bulharských súdov v zmysle článku 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, znamenalo by to, že by sa nepovažoval za nezúčastneného na konaní: nebolo by teda možné konštatovať, že sa nezúčastnil na konaní, v zmysle článku 41 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia. Ak by sa teda vychádzalo z toho, že bulharské súdy majú právomoc na základe článku 12 ods. 3, vydali by osvedčenie, ktoré by umožňovalo uznanie a výkon rozsudku v Taliansku.

77. V takom prípade by otec nemohol namietať proti výkonu rozsudku bulharských súdov. Po prvý článok 43 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že proti vydaniu osvedčenia nie je prípustné odvolanie. Po druhé článok 41 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že nemožno namietať proti uznaniu rozsudku osvedčeného v členskom štáte pôvodu.⁵²

78. Ak by sa teda vychádzalo z toho, že otec prijal právomoc bulharských súdov v zmysle článku 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, zásah do práva na obranu by bol podľa môjho názoru neprimeraný.

79. Tento záver nemožno spochybníť nijakým tvrdením založeným na rozsudku Hypoteční banka, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že nariadenie č. 44/2001 nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré umožňuje viesť konanie proti žalovanému, ktorého bydlisko nie je známe, pričom konajúci súd ustanoví žalovanému opatrovníka.⁵³ Ako totiž Súdny dvor výslovne zdôraznil v rozsudku A, aj keď v rozsudku Hypoteční banka žalovaný mohol napadnúť uznanie rozsudku na základe tohto článku 34 bodu 2, v rozsudku A taká možnosť neexistovala. Možnosť odvolávať sa na tento článok 34 bod 2 totiž „predpokladá..., že rozhodnutie bolo vydané v neprítomnosti žalovaného a že procesné úkony vykonané zástupcom v spore či opatrovníkom ustanoveným žalovanému z dôvodu neprítomnosti sa nerovnajú účasti takéhoto žalovaného na konaní pred súdom v zmysle... nariadenia [č. 44/2001]“.⁵⁴ Ak má pritom konajúci súd právomoc na základe článku 24 tohto nariadenia, žalovaný sa nepovažuje za nezúčastneného na konaní.

IV – Návrh

80. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Värchoven kasacionen säd, takto:

1. Žaloba, ktorou sa jeden z rodičov domáha, aby súd nahradil chýbajúci súhlas druhého rodiča s vycestovaním dieťaťa do zahraničia a s podaním žiadosti o vydanie cestovného pasu na tento účel, spadá pod pojem občianske veci, ktoré sa vzťahujú na výkon rodičovských práv a povinností, v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b) a článku 2 bodov 7 a 10 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000.

52 — Pozri rozsudok Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, bod 56).

53 — C-327/10, EU:C:2011:745, body 48 až 55.

54 — C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 60.

2. Nemožno vychádzať z toho, že žalovaný, ktorý sa nezúčastnil na konaní, jednoznačným spôsobom prijal právomoc konajúceho súdu v zmysle článku 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003, len preto, lebo tento súd, ktorému sa nepodarilo doručiť žalovanému písomnosť, ktorou sa začalo konanie, mu ustanovil *ex officio* zástupcu a tento zástupca predložil vyjadrenie vo veci samej bez toho, aby namietal nedostatok právomoci súdu.